PATVIRTINTA
Druskininkų Mikalojaus Konstantino
Čiurlionio meno mokyklos direktoriaus
2026 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. V1-124

DRUSKININKŲ MIKALOJAUS KONSTANTINO ČIURLIONIO MENO MOKYKLOS VYTAUTO KAZIMIERO JONYNO DAILĖS SKYRIUS

ETNINĖ KULTŪRA
FŠPU PROGRAMA

Etninės kultūros paskirtis – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui įgyti etninės kultūros pagrindus, pažinti jos reiškinių įvairovę, įgyti liaudies kūrybos gebėjimų, perimti tradicines etines ir estetines vertybes.

Etninės kultūros programos apimtis: 4 metai (136 val.).
34 val. (1 val. per savaitę) – I klasė
34 val. (1 val. per savaitę) – II klasė
34 val. (1 val. per savaitę) – III klasė
34 val. (1 val. per savaitę) – IV klasė

Etninės kultūros tikslas – padėti mokiniams ugdyti tautinį tapatumą ir etnokultūrinį raštingumą, pažinti ir vertinti savo tautos ir Lietuvos tradicinę kultūrą, suprasti jos gyvybingumą ir nuolatinį atsinaujinimą, sąsajas ir skirtumus su kitomis kultūromis, suvokti save kaip tos kultūros puoselėtoją, ugdytis pasididžiavimą ja ir pagarbą kitoms kultūroms.

Etninės kultūros uždaviniai:
- Supažindinti su savo tautos ir Lietuvos etnokultūrinio paveldo vertybėmis, jų puoselėjimo ir išsaugojimo ateinančioms kartoms tradicijomis.
- Supažindinti su mitologija, papročiais, apeigomis, tautosaka, tautodaile, tradiciniais amatais ir kita.
- Supažindinti su nuolatine etnokultūros kaita lietuvių liaudies tradicijose.
- Panaudoti įgytas žinias bei gebėjimus įgyvendinant įvairius tiek tradicinius, tiek savai interpretuotus kūrybinius darbus.
- Etnokultūrinę raišką integruoti su kitomis dailės šakomis.
- Sąmoningai puoselėtų savo tautos ir krašto etnokultūrines tradicijas šeimoje, bendruomenėje, kūrybiškai pritaikytų savo etnokultūros žinias ir gebėjimus gyvenime.

Etninės kultūros struktūra ir veiklos sritys:
- Etninės kultūros vertybių pažinimas ir vertinimas – skirta mokinių pažinimo ir gebėjimų ugdymui(si), etnokultūrinio raštingumo pagrindams įgyti – nagrinėjant tradicijas, šventes, papročius, apeigas, aprangą, ūkinę veiklą, liaudies kūrybą, etnografinių regionų savitumus ir kt. etnokultūrines vertybes, jų ypatybes, kilmę, prasmingumą ir reikšmę šiuolaikiniame gyvenime.
- Etnokultūrinė raiška skirta praktinių gebėjimų ugdymui. Panaudojant įgytas žinias bei gebėjimus, įgyvendinant įvairius tiek tradicinius, tiek savitai interpretuotus kūrybinius darbus

Etninės kultūros mokymas:
- Etninės kultūros suvokimas (tautinis tapatumas, etninis raštingumas, tradicijos, etninės kultūros objektas), formavimo principai, atskleidžiant jų ypatumus.
- Etninės kultūros pagrindų mokoma atsižvelgiant į individualius mokinių gebėjimus, siekiant puoselėti unikalią mokinio pasaulėjautą ir individualią raišką.
- Etninės kultūros mokymas siejamas su dailės istorija, piešimu, spalvine raiška, grafika.

- Etninės kultūros pamokose naudojami įvairūs mokymo metodai, individualus bei grupinis darbas, projektinė veikla.

MOKINIŲ PASIEKIMAI
I KLASĖ

<table>
<tr><td colspan="2">Nuostatos: puoselėti meile, rūpestingumu, pagarba ir dėkingumu vienas kitam grindžiamus šeimos narių santykius, gerbti ir domėtis savo šeimos ir giminės istorija, tradicijomis, suvokti save kaip šeimos ir giminės narį.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Veiklos sritis – šeima, giminė ir tradicijos.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Esminis gebėjimas: nuosekliai, savitai, kūrybiškai sukurti savo giminės medį.</td></tr>
<tr><td>Gebėjimai</td><td>Žinios ir supratimas</td></tr>
<tr><td>Palyginti šeimos sandarą, narių santykius tradicinėje bendruomenėje ir šiuolaikinėje kultūroje. Paaiškinti senuosius ir iki šiol vartojamus giminių pavadinimus, jų reikšmę.</td><td>Apibūdinti šeimos sandarą tradicinėje bendruomenėje ir šiuolaikinėje kultūroje. Remiantis tautosakos pavyzdžiais, apibūdinti tradicinius šeimos narių tarpusavio santykius. Nurodyti senuosius ir iki šiol vartojamus giminės narių pavadinimus.</td></tr>
<tr><td>Rinkti duomenis apie savo šeimą ir giminę, jų istoriją ir tradicijas. Kūrybiškai pristatyti sukurtą savo giminės medį.</td><td>Pateikti savo šeimos ir giminės švenčių, tradicijų pavyzdžių, juos aptarti. Paaiškinti savo šeimos ir giminės sudėtį, giminės medžio sandarą.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nuostatos: vertinti ir puoselėti Lietuvos etnografinių regionų kultūros savitumą.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Veiklos sritis – Lietuvos etnografiniai regionai.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Esminis gebėjimas: naudojantis metodinėmis priemonėmis ir surinkta medžiaga atlikti kūrybinę užduotį.</td></tr>
<tr><td>Gebėjimai</td><td>Žinios ir supratimas</td></tr>
<tr><td>Apibūdinti pagrindines Lietuvos etnografinių regionų kultūrinio savitumo ypatybes.</td><td>Pateikti Lietuvos etnografiniams regionams būdingų ypatybių pavyzdžių: architektūros, aprangos, simbolių, ornamentų, tradicinių amatų ir t.t.
Aptarti kas būdinga regionui, kuriame gyvena arba iš kurio yra kilę artimieji.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Nuostatos: suvokti liaudies astronomijos savitumą ir vertę, branginti su ja susijusią tautosaką ir tautodailę.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Veiklos sritis – lietuvių liaudies astronomija. Tradicinė ornamentika.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Esminis gebėjimas: panaudojant sukauptas žinias apie tradicinės ornamentikos rūšis, tautodailės dirbinius atlikti kūrybinį darbą, kuriame atsispindės dangaus šviesulių bei reiškinių įvaizdžiai, pasaulio modelio samprata.</td></tr>
<tr><td>Gebėjimai</td><td>Žinios ir supratimas</td></tr>
<tr><td>Vertinti liaudies žiniją apie dangaus šviesulius, astronominius reiškinius, nagrinėti liaudies astronomijos sąsajas su kalendorinėmis šventėmis ir ūkio darbais.</td><td>Išvardyti senuosius dangaus šviesulių vardus, pateikti duomenų apie lietuvišką „zodiaką“, dangaus šviesulius ir astronominius reiškinius, jų ryšį su žmonių gyvenimu. Pateikti su dangaus šviesuliais, reiškiniais, pasaulio modelio samprata susijusių tautodailės ir vizualaus meno pavyzdžių.</td></tr>
<tr><td>Aptarti su dangaus šviesuliais bei reiškiniais susijusius tautodailės pavyzdžius ir išsamiai apibūdinti ornamentų įvaizdžius tradicinėje pasaulėžiūroje ir dirbiniuose.</td><td>Apibūdina tradicinės ornamentikos, tautodailės ir tradicinių dirbinių (velykinių margučių, audinių, verpsčių ir kt. drožinių, papuošalų) pavyzdžių sąsajas su dangaus šviesulių įvaizdžiais ir senąja pasaulio modelio samprata.</td></tr>
</table>

II KLASĖ

Nuostatos: puoselėti tradicinei pasaulėžiūrai būdingą pagarbą gamtai, formuotis ekologines nuostatas, jausti atsakomybę už Lietuvos tradicinės augalijos ir gyvūnijos išsaugojimą.	
Veiklos sritis – gamta tradicinėje kultūroje. Gyvybės medis.	
Esminis gebėjimas: sukauptas etnokultūrines žinias ir gebėjimus panaudoti atliekant kūrybinį darbą.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Apibūdinti medžio ir miško reikšmę etninėje kultūroje, jų įvaizdžius tradicinėje pasaulėžiūroje, tautodailėje ir tautosakoje.	Pažinti nuo seno Lietuvoje augančius medžius, su jais susijusią tautosaką, joje pastebi medžio ryšį su Pasaulio medžiu ir su žmogumi.
Tirti Lietuvos miško gyvūnijos, naminių gyvūnų ir paukščių įvairovę, įvaizdžius ir simboliką tautodailėje, papročiuose ir apeigose. Žirgo reikšmė ir įvaizdis etninėje kultūroje.	Pažinti Lietuvos miškų tradicinius gyvūnus, paukščius ir naminius gyvūnus, jų įvaizdžius liaudies kūryboje. Pateikti jų pavyzdžių tradicinėje tautodailėje.
Apibūdinti bitės įvaizdį etnokultūroje, išskirtines bitės sąsajas su žmogaus gyvenimu. Nagrinėti tradicinių gėlių darželių ypatybes ir jų reikšmę etninėje kultūroje, gėlių ir augalų simboliką.	Pateikti bitės įvaizdžio mitologijoje ir papročiuose pavyzdžių. Pateikti duomenų apie tradicinio gėlių darželio ryšį su papročiais, simbolinę prasmę apeigose ir tautodailėje. Nusakyti kokios gėlės ir žolynai auga tradiciniuose gėlių darželiuose, nurodyti jų simbolines prasmes.
Nuostatos: vertinti darbštumą kaip itin gerą žmogaus savybę, būti darbštiems ir paslaugiems, padėti dirbti šeimos darbus. Suvokti tradicinių amatų vertę, domėtis jų raida, ugdytis nuostatą puoselėti tradicinę amatininkystę.	
Veiklos sritis – senieji tradiciniai darbai ir amatai.	
Esminis gebėjimas: panaudojant ir išmėginant įvairias technikas kurti nesudėtingus tautodailės dirbinius.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Nagrinėti tradicinių darbų papročius, palyginti su šių dienų darbais, paaiškinti skirtumus.	Pateikti vaikų, moterų, vyrų ir bendrų darbų tradicinėje bendruomenėje pavyzdžių, nurodyti su jais susijusius papročius. Palyginti su šiuolaikiniais.

III KLASĖ

Nuostatos: suvokti tautinių juostų kaip tautos ornamentikos simbolių prasmę, svarbą, jų reikšmę, pritaikymą ir panaudojimą kasdieniame gyvenime, domėtis jų ypatybėmis, ugdyti nuostatą puoselėti jų audimo tradicijas.	
Veiklos sritis – Tautinės juostos. Jų ornamentai.	
Esminis gebėjimas: susipažinus su juostų audimo technologijomis bei ornamentikos pagrindais atlikti kūrybinį darbą.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Analizuoti Lietuvių tautinių juostų įvairovę, rūšis, ypatybes, spalvas, ornamentus, jų reikšmes, simbolius ir praktinį panaudojimą.	Išvardinti tautinių juostų audimo būdus, įvairovę, rūšis, sudėtį atitinkančias jas dėvinčio lytį, amžių, statusą ir etnografinį regioną Pateikti tautinių juostų ornamentų, simbolių reikšmę ir prasmę senuosiuose tikėjimuose.
Tyrinėti tautinių juostų audimo būdus, jų panašumus ir skirtumus Lietuvos etnografiniuose regionuose.	Papasakoti apie tautinių juostų audimo būdus, jų tradicijas, panašumus ir skirtumus Lietuvos etnografiniuose regionuose. Pateikti šių dienų aprangai pritaikytų tautinių juostų motyvų pavyzdžių.
Nuostatos: branginti ir puoselėti ryšį su gimtaisiais namais ir jų gyvenamąja aplinka, baldais, namų apyvokos daiktais, buities reikmenimis, jų puošyba.	

Veiklos sritis – Lietuvių liaudies architektūra. Namai etninėje kultūroje. Etnografinių regionų baldai, jų puošyba. Namų apyvokos daiktai.	
Esminis gebėjimas: pritaikant įgytas etnokultūrines žinias kruopščiai ir savitai atlikti kūrybinę užduotį.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Analizuoti namų sampratą etninėje kultūroje, tradicinių baldų, namų apyvokos daiktų ypatumus, su jais susijusius papročius, apeigas, tikėjimus, puošybos simbolių prasmę.	Paaiškinti tradicinės sodybos, gyvenamojo namo interjero, baldų savitumus, paaiškinti senovinių daiktų paskirtį. Nusakyti namų apyvokos daiktų, senovinių baldų simbolinę puošybos reikšmę.
Nuostatos: būti savo tautos tradicijų puoselėtoju ir skleidėju, suvokti amatų vertę, domėtis jų raida ir tradicine ornamentika.	
Veiklos sritis – Tradiciniai verslai ir amatai. Medžio dirbiniai.	
Esminis gebėjimas: įgytas žinias ir etnokultūrinės raiškos gebėjimus panaudoti atliekant kūrybinį darbą.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Analizuoti tradicinių amatų raidą bei įvairovę Lietuvoje. Susipažįsta ir apibūdina ornamentus, jų reikšmes, simbolius medžio drožiniuose ir praktinį panaudojimą.	Nusakyti baltų amatus ir verslus, išvardinti pastarųjų šimtmečių Lietuvos kaimo ir miesto tradicinius amatus. Nagrinėja ir apibūdina ornamentikos simbolinę prasmę ir reikšmę bei praktinį panaudojimą medžio dirbiniuose.

IV KLASĖ

Nuostatos: suvokti tautinio kostiumo kaip tautos simbolio prasmę ir svarbą, domėtis jo ypatybėmis.	
Veiklos sritis – tautinis kostiumas.	
Esminis gebėjimas: atlikti kūrybinius darbus remiantis tautinio kostiumo motyvais, detalėmis būdingais kiekvienam Lietuvos etnografiniam regionui.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Analizuoti lietuvių tautinio kostiumo ypatybes, kilmę, raidą. Palyginti savo tautos ir kitų Europos tautų nacionalinius kostiumus.	Išvardinti tautinio kostiumo dalis ir detales, atitinkančias jį vilkinčiojo lytį, amžių, statusą ir etnografinį regioną. Iliustruoti pavyzdžiais, apibūdinti tautinio kostiumo audinius, kitas ypatybes. Pateikti kitų Europos tautų nacionalinio kostiumo pavyzdžių, nusakyti tautinio kostiumo raidą ir reikšmę nuo XIX a. pabaigos iki šių dienų.
Nagrinėti dabartines tautinio kostiumo nešiosenos tradicijas, motyvų atspindžius šių dienų aprangoje.	Papasakoti apie dabartines tautinio kostiumo nešiosenos Lietuvoje ir kitose šalyse tradicijas. Pateikti šių dienų aprangai pritaikytų tautinio kostiumo motyvų pavyzdžių
Nuostata: puoselėti kultūrinį kraštovaizdį ir tradicinę architektūrą; branginti ir saugoti Lietuvos kultūros, istorijos bei gamtos paminklus, saugomas teritorijas.	
Veiklos sritis – Kultūrinis kraštovaizdis ir tradicinė lietuvių liaudies architektūra.	
Esminis gebėjimas: panaudojant sukauptas etnokultūrines žinias atlikti kūrybinį darbą.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Išsamiai apibūdinti tradicinės architektūros statinių įvairovę, paskirtį, puošybos elementus, etnografinių regionų ypatybes.	Nusakyti kraštovaizdžio, kaimo sodybų, tradicinės architektūros statinių, gyvenamųjų namų, jų dalių įvairovę ir paskirtį, puošybos elementus, simbolių panaudojimą ir reikšmę. Nagrinėti tradicinės architektūros ypatumus skirtinguose Lietuvos etnografiniuose regionuose.

Nuostatos: branginti Lietuvos tautodailės tradicijas, jomis domėtis; suvokti tautodailės vertę, kūrybiško jos pritaikymo įvairioms reikmėms galimybes.	
Veiklos sritis – Liaudies kūryba. Lietuvių liaudies menas. Tautodailė (paprotiniai menai).	
Esminis gebėjimas: kurti įvairių rūšių liaudies meno kūrinius arba liaudies meno elementus panaudoti savo kūryboje.	
Gebėjimai	*Žinios ir supratimas*
Apibūdinti savo vietovės tautodailės tradicijas, mokėti padaryti nesudėtingų tautodailės ir tradicinių dirbinių.	Nusakyti savo vietovės tautodailės tradicijas ir pateikti tautodailės ir tradicinių dirbinių pavyzdžių, paaiškinti jų ypatybes ir technologijas
Nagrinėti regionines tautodailės tradicijas, analizuoti tautodailės atspindžius profesionaliojoje dailėje.	Apibūdinti regionines tautodailės tradicijas, liaudies meno darbų ypatybes. Pateikti liaudies meno atspindžių profesionaliojoje dailėje pavyzdžių.
Tyrinėti vaizduojamojo ir taikomojo liaudies meno rūšis, technologijas ir ypatybes, jas panaudoti kuriant tautodailės darbus ar tradicinius dirbinius.	Pateikiant pavyzdžių, nurodyti įvairias vaizduojamojo ir taikomojo liaudies meno rūšis ir aptarti pasirinktų tautodailės darbų ar dirbinių ypatybes, simboliką, technologijas.

Etninės kultūros turinys:

- Etninė kultūra – išliekančiųjų tautos vertybių visuma.
- Suteikiamos ir gilinamos žinios apie šeimos, giminės tradicijas – nagrinėjami tradicinių darbų papročiai, amatai, etnografinių regionų kultūros savitumas, kalendoriniai papročiai ir šventės, jų ciklai.
- Liaudies meno ir senųjų amatų dermė su šiuolaikiniu meno suvokimu.
- Praktines užduotys integruojant įvairias menines raiškos priemones bei dailės šakas.
- Etnokultūrinis ugdymas taip pat padeda būti tolerantiškiems ir pripažinti kitų kultūrų įvairovę, jausti solidarumą su savo bendruomene ir dalyvauti jos gyvenime, prisidėti prie jos tobulinimo.

Vertinimas

Mokinių pasiekimai vertinami atsižvelgiant į daromą asmeninę pažangą ir kūrybingumą, idėjų novatoriškumą, darbo nuoseklumą, gebėjimą taikyti kompozicijos pagrindų, tapybos, piešimo, tekstilės technologijų įgūdžius, mokėjimą nuosekliai atsakyti į temą, pareigingumą, paskaitų lankomumą ir kūrybinių užduočių atitikimą sutartiems vertinimo kriterijams.
Ugdymo proceso metu taikomas formuojamasis vertinimas, grupinės diskusijos, skiriama laiko mokinių darbų aptarimui ir įsivertinimui.

Kiekvieno pusmečio pabaigoje mokinių darbai pateikiami peržiūrai ir vertinami apibendrinamuoju būdu 10 balų vertinimo sistemoje.

Vertinimo skalė – 10 balų. Naudojamas formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimai.			
Gebėjimai	Labai gerai įsisavinti ir gebėti	Gerai suvokti ir gebėti	Suvokti ir gebėti
Vertinimas	10-9 balų	8-7 balų	6-4 balų
Vertinimas	Labai gerai	Gerai	Patenkinamai

PARENGĖ:
mokytoja metodininkė Eglė Maračinskaitė
mokytoja metodininkė Onutė Zakarienė
vyr. mokytoja Giulnara Kupčinskienė

vyr. mokytoja Alė Kalėdienė
mokytoja Neringa Akstinienė
mokytoja Dovilė Petrauskienė
mokytoja Gabrielė Širvinskaitė